

3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41, 42, ст.492 (редакція – 13.08.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 08.04.2021)
4. Пушкар М. Електронні докази як один із способів доказування в цивільному судочинстві. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Pravo/article/view/law2019.04.013> (дата звернення: 09.04.2021)
5. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39, ст.383 (редакція-08.08.2020) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text> (дата звернення: 08.04.2021)

Ус Юлія Олегівна
викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СПАДКУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ УЧАСНИКА ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

Причини виникнення прав та обов'язків (стаття 11 ЦКУ) як категорії цивільного законодавства зазнають певного регулювання, що підтверджується включенням низки причин для рішень зборів. Водночас декларація ділових відносин цивільним законодавством на рівні Цивільного кодексу України свідчить про законодавче визнання важливості компаній як основи для виникнення цивільних прав та обов'язків. Суди, виходячи з презумпції переважного задоволення інтересів власника здебільшого базуються на класичному розумінні універсального спадкування (стаття 1220 ЦКУ) як безсумнівного, яке застосовується до всіх випадків права. Але правило про те, що "новий суб'єкт господарювання у правовідносинах замінює початковий, а права, передані йому, залишаються тими ж, що і права початкового суб'єкта господарювання" [1], виглядає логічним і беззаперечним доти, доки воно не зустріне права гаранта, що вимагають спеціального законодавства, наприклад права учасника компанії. Офіційне тлумачення норм правонаступництва дозволяє судам створювати прецеденти, які виключають можливість захисту інтересів компаній, навіть у випадках, коли очевидна погана воля спадкоємців [3, с.100].

Справді, слід погодитись, що передача частки в компанії є юридично значущою подією, що регулюється нормами цивільного законодавства, згідно з якою спадкоємець стає власником частки з моменту відкриття спадщини.

Логічно припустити, що власник частки, як власник іншого суб'єкта цивільних прав, повинен нести тягар утримання свого майна, проявити належну ретельність та сумлінно здійснювати свої права на це майно. Отже, активні дії щодо прийняття частки в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю внаслідок спадкування повинні бути зроблені власником спадкоємцем. Отже, смерть члена компанії не повинна зобов'язувати товариство з обмеженою відповідальністю брати активну участь у пошуку спадкоємців за згодою адміністрації їхніх акцій, тоді як спадкоємці в їх статуті байдужі до часток у статутному капіталі компанії [3, с.100].

Спадкоємець повинен стати членом товариства з обмеженою відповідальністю відповідно до норм корпоративного права, тобто після повідомлення компанії про прийняття свідоцтва про право на спадщину. Звичайно, без попередження спадкоємець не може претендувати на включення його до складу учасників товариства і має право лише на викуп реальної вартості частки. Включення цієї пропозиції до законодавства дозволить вирішити проблему, що розглядається, і було б оптимальним з теоретичної та практичної точки зору, оскільки прийняття спадщини, яка разом з іншими активами включає частку в капіталі, не може полегшити лише у фактичній дії заяви про прийняття спадщини (або заяви про видачу спадкоємцем свідоцтва про право на спадщину). Це пояснюється тим, що стосовно інших цивільних прав (які є частиною спадщини), законна та або фактична бездіяльність спадкоємця не створює таких суттєвих негативних аспектів порівняно з бездіяльністю в акціях компанії. [1]. Об'єкти, володіння якими передбачає набуття певного правового статусу (статусу учасника товариства), тобто надання певних обов'язкових прав, не можуть бути отримані бездіяльністю, оскільки законність рішень, що приймаються компанією, залежить від їх власників [1].

Отже, у випадках, коли спадкове майно включає, серед іншого, частки в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю або акції, прийняття спадщини не може бути основою прав

учасника товариства. Причин для створення прав на акції недостатньо для створення прав учасника компанії. У випадку акціонерних товариств підставою для отримання статусу акціонера є запис про передачу прав, здійснений особою, яка реєструє права на акції. У разі товариств з обмеженою відповідальністю підставою для отримання статусу учасника товариства є діяспадкоємця з метою повідомлення компанії про прийняття свідоцтва про право на спадщину. В іншому випадку спадкоємець не повинен претендувати на включення до партнерів компанії, а повинен мати право лише на виплату реальної вартості частки в статутному капіталі компанії [4, с. 289].

1. Попова Л. І. Універсальне правонаступництво при спадкуванні URL: <http://www.dom-i-zakon.ru/articles/nasl/110940/> (дата звернення: листопада 2020 г.).

2. Іванов Ю. Ф. Цивільне право України : Навч. посіб. у 2 т. / Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова 2-ге вид. доповн. і переробл. Т. 1. К.: Алерта, 2019. 342 с

3. Цивільне право: загальна частина. *Практикум*: навч. посіб. кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 232 с.

4. Цивільне право України. *Частина перша : посіб. для підгот. до іспитів* / В. І. Борисова, К. Ю. Іванова, Б. П. Карнаух, Ю. Є. Ходико ; за заг. ред. В. І. Борисової. Харків : Право, 2019. 248 с.

Ярмолюк Анастасія Андріївна
аспірантка кафедри
інтелектуальної власності
та інформаційного права Інституту права

Науковий керівник – д.ю.н., проф. Орлюк О.П.

*(Київський національний
університет імені Тараса Шевченка)*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРАВОВІ ЗАСАДИ

Інноваційний процес сьогодні заснований на складній системі взаємозв'язків між учасниками з різними компетенціями і можливостями, які постійно обмінюються знаннями, управляють їхніми потоками, розподіляють і застосовують ці знання, щоб виробляти нові продукти та технологічні процеси [5].

У 2015-2020 роках було здійснено оцінку системи НДДКР у Вірменії, Грузії, Молдові та Україні за допомогою спеціального інструменту, який називається «the Policy Support Facility» (PSF). Відповідно до висновків експертної оцінки підкреслюється, що є ще можливості перейти на інноваційний шлях розвитку у співпраці з Європейським дослідницьким простором. Але серед перешкод відзначається стрімке відставання у розвитку наукової сфери, що відчуває всебічні проблеми, які необхідно вирішити. Такі проблеми, як фрагментація, недостатнє фінансування, недосконала база обладнання та слабкі зв'язки між дослідженнями та бізнесом, обмежують науково-інноваційний потенціал і його зв'язок з економікою [9].

На нормативно-правовому рівні у проєкті Національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020-2025 роки передбачено, що на сучасному етапі інноваційна діяльність в переважній більшості має не лінійний характер (створення об'єкта права інтелектуальної власності та його наступна комерціалізація), а циклічно-мережевий характер (нові продукти та послуги створюються за спільної участі науки, бізнесу та споживачів і тут механізми створення, захисту та використання об'єкта права інтелектуальної власності мають набагато складнішу природу ніж за лінійного характеру цих процесів) [8].

Отже, обов'язковою умовою розвитку цифрової економіки, заснованої на знаннях, креативності та інноваціях, виступає активний обмін майновими правами інтелектуальної власності між суб'єктами інноваційної діяльності. Це сприяє формуванню відкритого ринку інтелектуальної власності.

Націленою на створення нових комерційних можливостей шляхом спільного виведення на ринок нових продуктів і послуг за рахунок використання комплементарних знань різних партнерів є модель відкритих інновацій [5].